

Република Србија

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

Буџетска инспекција

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
БУЏЕТСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ ЗА 2023. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

1. УВОД	1
2. ПОКАЗАТЕЉ НИВОА УСКЛАЂЕНОСТИ ПОСЛОВАЊА И ПОСТУПАЊА НАДЗИРАНИХ СУБЈЕКТА СА ЗАКОНОМ И ДРУГИМ ПРОПИСИМА, КОЈИ СЕ МЕРИ ПОМОЋУ КОНТРОЛНИХ ЛИСТИ	1
3. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА РАДА БУЏЕТСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ	2
3.1 Остварење програма рада и однос редовних и ванредних надзора	2
3.2 Незаконитости и неправилности утврђене у инспекцијским надзорима буџетске инспекције.....	6
3.3 Предузимање мера	9
3.4 Остварени финансијски ефекти у 2023. години	11
4. ТРАЈАЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКИХ НАДЗОРА И ПРИДРЖАВАЊЕ РОКОВА ПРОПИСАНИХ ЗА ПОСТУПАЊЕ ИНСПЕКЦИЈЕ	12
5. ПРИМЕДБЕ НА ЗАПИСНИКЕ	12
6. ЗАКОНИТОСТИ УПРАВНИХ АКТА ДОНЕТИХ У ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ (донета решења, поднети захтеви за покретање прекршајног поступка, обавештења надлежним органима по завршеним инспекцијским надзорима у 2023. години, број покренутих управних спорова и њихов исход)	12
7. ИСХОДИ ПОСТУПАЊА ПРАВОСУДНИХ ОРГАНА ПО ЗАХТЕВИМА ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА, ПРИЈАВАМА ЗА ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУП И КРИВИЧНИМ ПРИЈАВАМА КОЈЕ ЈЕ ПОДНЕЛА ИНСПЕКЦИЈА	12
8. ДОНЕТА РЕШЕЊА О ПРИВРЕМЕНОЈ ОБУСТАВИ ПРЕНОСА ПРИПАДАЈУЋЕГ ДЕЛА ПОРЕЗА НА ЗАРАДЕ ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	13
9. ИЗМЕНА НОРМАТИВНОГ ОКВИРА	13
10. МАТЕРИЈАЛНИ, ТЕХНИЧКИ И КАДРОВСКИ РЕСУРСИ	13
11. СТРУЧНА УСАВРШАВАЊА КОЈА СУ ПОХАЂАЛИ ИНСПЕКТОРИ, ОДНОСНО СЛУЖБЕНИЦИ ОВЛАШЋЕНИ ЗА ВРШЕЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	14
12. НИВО КООРДИНАЦИЈЕ БУЏЕТСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ СА ДРУГИМ ИНСПЕКЦИЈАМА	15
13. ПРЕДУЗЕТЕ МЕРЕ У ЦИЉУ ПОТПУНОСТИ И АЖУРНОСТИ ПОДАТАКА У ИНФОРМАЦИОНОМ СИСТЕМУ	15
14. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ	15
14.1 Поступање по представкама.....	15
14.2 Извештавање у вези са документима јавних политика	16
15. ЗАКЉУЧАК	16

1. УВОД

Буџетска инспекција Министарства финансија је до 31. децембра 2023. године у складу са чланом 6. Закона о буџетској инспекцији („Службени гласник РС” број 118/2021) обављала послове инспекцијског надзора над директним и индиректним корисницима буџетских средстава, корисницима средстава организација за обавезно социјално осигурање, као и осталим субјектима који су наведени у тачкама 3, 4 и 5) истог члана Закона.

Буџетска инспекција, сходно члану 2. горе наведеног закона, у вршењу инспекцијског надзора проверава примену закона и других прописа у области наменског и законитог коришћења јавних средстава и материјално - финансијског пословања.

Обавеза достављања годишњег извештаја о раду буџетске инспекције Влади прописана је одредбом члана 29. став 3. Закона о буџетској инспекцији.

Истакнуте активности буџетске инспекције у 2023. години

Буџетска инспекција је у 2023. години предузела низ мера које имају за циљ унапређење буџетске дисциплине корисника јавних средстава, повећање одговорности у управљању буџетским, односно јавним средствима и заштиту финансијског интереса Републике Србије, а нарочито у погледу утврђивања да ли се јавна средства користе законито и наменски, да ли корисници буџетских средстава потпуно и благовремено наплаћују приходе и примања из своје надлежности, да ли у законом прописаном року измирују новчане обавезе у комерцијалним трансакцијама, предузимане су мере ради отклањања незаконитости односно отклањања злоупотреба и одређивања мера за отклањање штете као и провере примене закона и подзаконских прописа који имају утицај на јавна средства у погледу прихода, примања, расхода, издатака, имовине или обавеза надзираних субјеката.

Најзначајније мере и истакнуте активности предузете у 2023. години односе се на смањење непоштовања прописа ефикасном функцијом надзора као и на активности које се односе на измене нормативног оквира сходно законским овлашћењима буџетске инспекције.

2. ПОКАЗАТЕЉ НИВОА УСКЛАЂЕНОСТИ ПОСЛОВАЊА И ПОСТУПАЊА НАДЗИРАНИХ СУБЈЕКТА СА ЗАКОНОМ И ДРУГИМ ПРОПИСИМА, КОЈИ СЕ МЕРИ ПОМОЋУ КОНТРОЛНИХ ЛИСТИ

Буџетска инспекција је сачинила контролне листе из своје надлежности које је, након добијене сагласности Координационе комисије за инспекцијски надзор, објавила на својој интернет страници. Објављене контролне листе буџетска инспекција преиспитује једном у 6 месеци у циљу вршења потребних измена и допуна или доношења нових контролних листи.

У поступку инспекцијског надзора, поступајући у границама предмета инспекцијског надзора, буџетски инспектор врши надзор у складу са питањима садржаним у контролној листи. Ниво усклађености пословања и поступања надзираних субјеката са законом и другим прописом, утврђивао се помоћу контролних листи на основу којих се врши процена ризика субјекта надзора са аспекта извршеног инспекцијског надзора. У

највећем броју спроведених надзора, ризик утврђен у поступку надзора је у сагласности са процењеним ризиком.

Имајући у виду специфичност буџетске инспекције у погледу обављања надзора који се врше *ex post*, односно након што је евентуално ненаменско и незаконито коришћење јавних средстава већ настало, као и да контролне листе, по областима надлежности, садрже исцрпан списак приоритетних питања које се односе на ризике и опасности који се могу јавити услед постојања незаконитости или недостатака у пословању или поступању надзираног субјекта, постоји могућност да се степен ризика који је утврђен по представци разликује од степена ризика који је утврђен у надзору, нарочито када су инспекцијски надзори усмерени само на један сегмент пословања који је предмет надзора.

У спроведеним инспекцијским надзорима утврђено је да је ниво усклађености поступања са прописима, који се мери контролним листама, задовољавајући.

3. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА РАДА БУЏЕТСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

3.1 Остварење програма рада и однос редовних и ванредних надзора

У извештајном периоду, буџетска инспекција је вршила редовне инспекцијске надзоре у складу са Програмом рада буџетске инспекције за 2023. годину (у даљем тексту: Програм рада), број 021-01-00270/2022-26 од 30. децембра 2022. године, утврђеног од стране Министра финансија, а донетог у складу са чланом 90. став 2. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС” бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 - испр., 108/13, 142/14, 68/15 -др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20 и 118/21 - др. закон) и члана 10. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС” бр. 36/15, 44/18 - др. закон и 95/18).

Поред редовних инспекцијских надзора, буџетска инспекција је, сходно члану 12. став 3. тачка 2) Закона о буџетској инспекцији, вршила и ванредне инспекцијске надзоре.

Програмом рада планирано је вршење инспекцијских надзора код 55 субјекта, а исти је сачињен на основу извршене анализе и процене ризика примљених пријава, представки, приговора и захтева за вршење надзора поднетих од органа, организација, правних и физичких лица током 2022. године. Број планираних надзора је усклађен са расположивим материјалним и људским ресурсима буџетске инспекције, односно са бројем запослених буџетских инспектора у време сачињавања Програма рада.

У току 2023. године буџетска инспекција је извршила укупно 190 инспекцијских надзора од којих су 2 надзора пренета из 2022. године.

У наставку је приказан збирни преглед укупно планираних и укупно извршених надзора према типу корисника јавних средстава. (табела бр. 1)

Табела бр. 1. Планирани и завршени инспекцијски надзори према типу корисника јавних средстава у 2023. години

Редни бр.	Тип корисника јавних средстава	Број планираних надзора	Број извршених надзора	Више извршених надзора од планираних
1	Директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије	29	36	7
2	Директни и индиректни корисници буџетских средстава АП и ЈЛС	12	38	26
3	Јавна предузећа, правна лица и други субјекти основани од стране Републике Србије, АП и ЈЛС	5	72	67
4	Корисници средстава Републичког фонда за здравствено осигурање	9	39	30
5	Остали корисници јавних средстава	-	3	3
6	Пренети надзори из 2022. године	-	2	2
Укупно		55	190	135

Извор: Службене евиденције буџетске инспекције за 2023. годину

Према подацима буџетске инспекције извршено је укупно 190 инспекцијских надзора, од чега је 55 редовних инспекцијских надзора и 135 ванредних инспекцијских надзора.

Предмет инспекцијског надзора код 190 надзираних субјеката (ванредни и редовни инспекцијски надзори) је различит и односи се на надзоре материјално - финансијског пословања, надзоре плата/зарада, накнада и других примања, надзоре над применом Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, надзоре над применом Закона о јавним набавкама и реализације уговора закључених у складу са одредбама Закона о јавним набавкама. Код одређеног броја надзираних субјеката инспекцијски надзор је обухватао више предмета надзора (нпр надзор материјално - финансијског пословања, надзор над применом Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама и надзор над применом Закона о јавним набавкама и реализације уговора закључених у складу са одредбама Закона о јавним набавкама).

Према подацима из службене евиденције буџетске инспекције за 2023. годину, код **82** субјекта или **43%** предмет надзора је примена Закона о јавним набавкама, односно реализације закључених уговора, код **59** субјеката или **31%** предмет надзора је примена Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, код **43** субјекта или **23%** од укупног броја надзираних субјеката предмет надзора је материјално - финансијско пословање, код **6** субјекта или **3%** је вршен само надзор плата/зарада, накнада и других примања и запошљавање, уз напомену да је у надзорима материјално

- финансијског пословања, вршен и надзор плата, накнада и других примања у зависности од навода из представке.

Табела бр. 2 Број инспекцијских надзора у 2023. години, према врсти надзора и предмету надзора

Редни бр.	Врсте инспекцијских надзора и број извршених надзора по предмету надзора	Број извршених надзора у 2023. години
1	Број надзираних субјеката - редовни надзори	55
	Број субјеката код којих је вршен надзор материјално - финансијског пословања	32
	Број субјеката код којих је вршен надзор плата/зарада, накнада и других примања и запошљавања	5
	Број субјеката код којих је вршен надзор примене Закона о јавним набавкама, односно надзор над извршењем уговора о јавној набавци	18
2	Број надзираних субјеката - ванредни надзори	135
	Број субјеката код којих је вршен надзор материјално - финансијског пословања	11
	Број субјеката код којих је вршен надзор плата/зарада, накнада и других примања и запошљавања	1
	Број субјеката код којих је вршен надзор примене Закона о јавним набавкама, односно надзор над извршењем уговора о јавној набавци	64
	Број субјеката код којих је вршен надзор примене Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама	59
	Укупно надзираних субјеката - редовни и ванредни надзори	190

Извор: Службене евиденције буџетске инспекције за 2023. годину

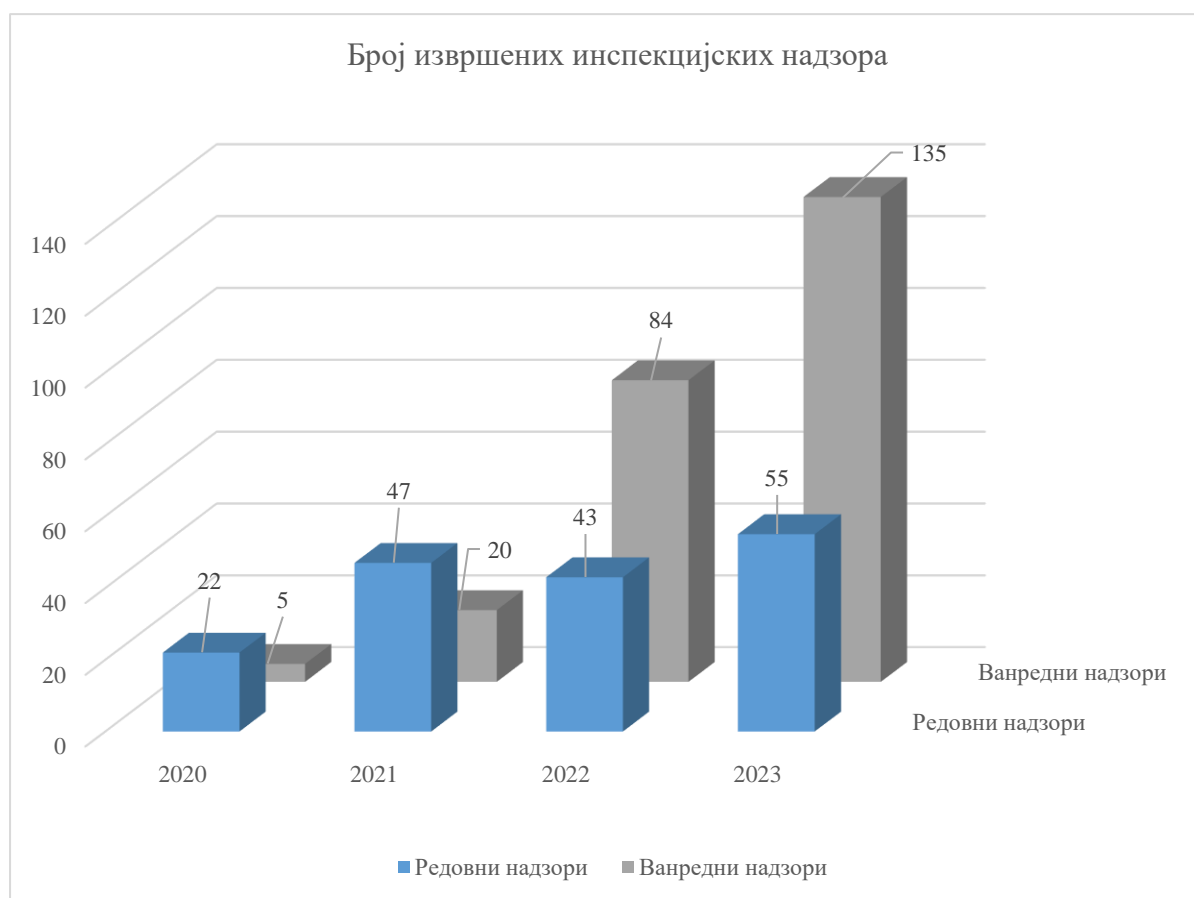
Од укупно 55 извршених инспекцијских надзора који су планирани Програмом рада и који су редовни инспекцијски надзори, код 32 субјекта извршен је инспекцијски надзор материјално - финансијског пословања, код 18 субјеката извршен је инспекцијски надзор примене Закона о јавним набавкама, односно реализације закључених уговора и код 5 субјекта извршен је надзор само плата/зарада, накнада и других примања, уз напомену да је у инспекцијским надзорима материјално - финансијског пословања, вршен и инспекцијски надзор обрачуна и исплата плата, накнада и других примања, у зависности од навода из представке.

Процент учешћа ванредних инспекцијских надзора у укупно извршеним инспекцијским надзорима износи 71%, будући да се од укупно 190 извршених инспекцијских надзора 135 односи на ванредне инспекцијске надзоре. Од 135 извршених ванредних инспекцијских надзора, код 11 субјеката предмет надзора је материјално - финансијско пословање, код 1 субјекта је извршен надзор новог запошљавања и додатног радног ангажовања код корисника јавних средстава, код 59 субјекта, предмет надзора је примена Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним

транзакцијама, а код преосталих 64 субјекта, предмет надзора је примена Закона о јавним набавкама, односно реализација закључених уговора.

На основу наведеног буџетска инспекција Министарства финансија је извршила Програм рада у проценту од 100%, а будући да је извршено и 135 ванредних инспекцијских надзора, односно укупно 190 инспекцијских надзора, премашен је укупан број извршених инспекцијских надзора у односу на број надзора утврђених Програмом рада, односно извршено је 345% у односу на планирани број надзора.

У току 2023. године постигнут је значајан напредак у раду буџетске инспекције, у односу на број спроведених инспекцијских надзора у претходној години. Поређења ради, у 2023. години извршено је 190 инспекцијских надзора док је у 2022. години извршено укупно 127 инспекцијских надзора, што је раст у броју укупно извршених инспекцијских надзора за 49,60%. У односу на 2021. годину остварен раст у броју укупно извршених инспекцијских надзора за 183,58%, што је графички приказано у наставку.

Извор: Службене евиденције буџетске инспекције за 2020, 2021, 2022 и 2023. годину

Повећан број извршених инспекцијских надзора у 2023. години довео је до повећања броја утврђених незаконитости и неправилности.

Период обухваћен инспекцијским надзором одређен је на основу прикупљених и анализираних података о надзираном субјекту и предмету надзора и у највећем броју случајева се односио на 2022. годину и текућу пословну годину (до дана почетка вршења инспекцијског надзора). Раније пословне године биле су обухваћене инспекцијским надзором уколико су идентификовани значајни ризици који су могли настати из пословања или поступања надзираног субјекта у том периоду.

3.2 Незаконitosti и неправилности утврђене у инспекцијским надзорима буџетске инспекције

Код укупно 190 надзираних субјеката, код којих су инспекцијски надзори извршени у 2023. години, утврђено је укупно 475 незаконitosti и неправилности. Просечан број утврђених незаконitosti и неправилности је 2,5 по надзираном субјекту.

Незаконitosti и неправилности утврђене приликом вршења инспекцијских надзора у 2023. години се односе на непоступање или погрешну примену Закона о буџетском систему, Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, Закона о јавним набавкама, Закона о буџету, прописа о буџетском рачуноводству и других прописа.

Најчешће утврђене незаконitosti и неправилности које се односе на непоступање или погрешну примену појединих прописа дате су у наставку:

1. Закон о буџетском систему у чијој примени су утврђене незаконitosti и неправилности, као што су нпр.: одредбе које прописују да преузете обавезе директних, односно индиректних корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање морају одговарати апропријацији која им је одобрена за ту намену у тој години; одредбе које прописују да су сви корисници јавних средстава дужни да на својој интернет страници објављују своје финансијске планове за наредну годину, информатор о раду, као и завршне рачуне и финансијске извештаје; одредбе закона које регулишу преузимање обавеза директних и индиректних корисника буџетских средстава; извршавање на терет консолидованог рачуна трезора Републике Србије, односно локалне власти преузетих обавеза чији је износ већи од износа средстава предвиђених буџетом, односно финансијским планом, или које су настале у супротности са овим законом или другим прописом; одредбе које прописују да уговори о набавци добара, финансијске имовине, пружању услуга или извођењу грађевинских радова, које закључују директни и индиректни корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање, морају бити закључени у складу са прописима који регулишу јавне набавке; исказивање расхода без правног основа корисника буџетских средстава, без одговарајуће изворне рачуноводствене документације; заснивање радног односа са новим лицима на одређено време и радно ангажовање лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама изнад законом прописаног ограничења од 10% укупног броја запослених на неодређено време, односно 7 лица уколико корисник јавних средстава има мање од 50 запослених на неодређено време, без прибављене сагласности Комисије за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава; одредбе које обавезују директне и индиректне кориснике буџетских средстава да обезбеде потпуно и равноправно, на дан реализације, уплаћивање прихода и примања буџета из оквира своје надлежности на прописани рачун одговарајућег консолидованог рачуна трезора, за потребе распоређивања у буџету; одредбе које регулишу успостављање финансијског управљања и контроле одредбе које прописују поделу одговорности односно да се функције наредбодавца и рачунополагача не могу поклапати; одредбе које прописују да се предлози финансијских планова индиректних корисника средстава буџета Републике Србије припремају на основу смерница утврђених Фискалном стратегијом.

2. Прописи у вези са финансијском дисциплином, односно Закон о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, у чијој примени су утврђене незаконitosti које се нпр. односе на: непоступање у складу са роковима за

измирење новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора односно између јавног сектора и привредних субјеката у случају када је дужник Републички фонд за здравствено осигурање, односно корисник средстава Републичког фонда за здравствено осигурање.

3. Прописи о јавним набавкама, односно Закон о јавним набавкама као и реализација уговора закључених по основу Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 124/12, 14/2015 и 68/2015) који је био у примени до 1. јула 2020. године и Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС”, број 91/2019) који је у примени од 1. јула 2020. године, којим се дефинишу јавне набавке као и правила и поступци приликом јавних набавки које спроводе наручиоци ради закључења уговора, у чијој примени су утврђене незаконитости и неправилности које се нпр. односе на: обавезу наручиоца да извршава и контролише извршење уговора о јавној набавци у складу са условима који су одређени у документацији о набавци и изабраном понудом; измене уговора о јавној набавци, без испуњења законских услова за измене; закључивање уговора и вршење набавке без спроведеног поступка јавне набавке; доношење и објављивање посебног акта којим се ближе уређује начин планирања, спровођења поступка јавне набавке и праћења извршења уговора о јавној набавци, начин планирања и спровођења набавки на које се закон не примењује; обавезу наручиоца да донесе и објави годишњи план јавних набавки; примену прописаних начела на начин који је примерен околностима конкретне набавке; објаву обавештења о измени уговора на Порталу Јавних набавки у прописаном року.

4. Прописи о буџетском рачуноводству, Уредба о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС” бр. 125/03, 12/06 и 27/20 у даљем тексту: Уредба), којом се уређује буџетско рачуноводство, услови и начин вођења пословних књига, састављање, приказивање, достављање и објављивање финансијских извештаја, и Правилник о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем („Службени гласник РС”, бр. 16/16, 49/16, 107/16, 46/17, 114/17, 20/18, 36/18, 104/18, 14/19, 33/19, 68/19, 84/19, 151/20, 19/21, 66/21, 130/21, 144/22, 26/23, 83/23 и 118/23 у даљем тексту: Правилник), у чијој примени су утврђене незаконитости и неправилности које се нпр. односе на то да корисници буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања, не воде пословне књиге, састављају, приказују, достављају и објављују финансијске извештаје у складу са овом уредбом и да пословне књиге не воде у складу са структуром конта која је прописана правилником којим се уређује стандардни класификациони оквир и контни план за буџетски систем, као и да не воде помоћне књиге и евиденције у складу са овом уредбом; кретање рачуноводствених исправа и њихове законитости и исправности, рокове за њихово достављање као и усклађивање стања имовине и обавеза у књиговодственој евиденцији корисника буџетских средстава и организација обавезног социјалног осигурања као и корисника средстава Републичког фонда за здравствено осигурање, са стварним стањем која се утврђују пописом на крају буџетске године, са стањем на дан 31. децембра текуће године; евидентирање расхода; евидентирање промена стања залиха у помоћним књигама и евиденцијама; сачињавање периодичних и годишњих финансијских извештаја; сачињавање годишњих финансијских извештаја на основу података из својих рачуноводствених евиденција; вођење буџетског рачуноводства на готовинској основи односно евидентирања трансакција и догађаја у тренутку када се готовинска средства приме, односно исплате.

5. Закон о буџету (примена за сваку годину посебно) којим се уређују општи приходи и примања, расходи и издаци буџета Републике Србије, њихово извршавање, обим задуживања за потребе финансирања дефицита и конкретних пројеката и давање

гаранција, управљање јавним дугом, коришћење донација, пројектних зајмова, коришћење прихода од продаје добара и услуга буџетских корисника и права и обавезе корисника буџетских средстава, у чијој примени су утврђене незаконитости које се нпр. односе на: исплату поклона у новцу, божићних, годишњих и других врста награда и бонуса, исплата солидарне помоћи као и других примања.

6. Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС” бр. 34/01, 62/06 - др. закон, 63/06 - испр. др. закона, 116/08 - др. закони, 92/11, 99/11 - др. закон, 10/13, 55/13, 99/14, 21/16 - др. закон, 113/17 - др. закони, 95/18 - др. закони, 86/19 - др. закони, 157/20 - др. закони и 123/21 - др. закони) и **Закон о запосленима у јавним службама** („Службени гласник РС” бр. 113/17, 95/18, 86/19, 157/20 и 123/21) у чијој примени су утврђене незаконитости и неправилности које се нпр. односе на: примену прописане основице коју утврђује Влада приликом обрачуна и исплата плата запосленима у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе; увећавање коефицијената; исплате увећаних плата запосленима из сопствених прихода без документације и доказа на који начин је утврђено учешће запосленог у оствареном сопственом приходу и услова за увећање исте; исплате додатка по основу прековременог рада без правног основа; исплате додатка на плату за време проведено у радном односу, тј. минулог рада запосленима кроз увећање коефицијента.

7. Прописи о раду, односно Закона о раду, којим се регулишу права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада, у чијој примени су утврђене незаконитости и неправилности које се нпр. односе на: обрачун и исплату увећане зараде по основу прековременог рада без веродостојне документације; исплате накнада трошкова запосленог; закључене уговоре о делу ради обављања послова који су из делатности субјекта и исплата накнада по том основу; непостојање општег акта којим су утврђени елементи за обрачун и исплату основне зараде и зараде по основу радног учинка.

8. Закон о спорту („Службени гласник РС” број 10/2016), којим се уређују права и обавезе спортиста и осталих физичких лица у систему спорта као и питања везана за правни положај, организацију и регистрацију предузетника и правних лица у систему спорта, у чијој примени су утврђене незаконитости и неправилности које се односе на: подзаконска акта којим се уређују ближи услови, критеријуми, начин и поступак доделе средстава из буџета јединице локалне самоуправе, односно одобрење програма за задовољавање потреба грађана у области спорта на територији јединице локалне самоуправе.

9. Прописи о рачуноводству, односно Закона о рачуноводству („Службени гласник РС” бр. 73/19 и 44/21 - др.закон), којим се уређује начин вођења пословних књига обвезника овог закона, у чијој примени су утврђене незаконитости и неправилности које се нпр. односе на: евидентирање пословних промена у пословним књигама без контроле веродостојности исправа и потписа одговорног лица односно или друге идентификационе ознаке којом се потврђује веродостојност исправа (потпуна, истинита, рачунски тачна и да веродостојно приказује пословну промену; евидентирање пословних промена у помоћним књигама и аналитичким евиденцијама које се воде одвојено за различите врсте средстава; попис имовине и обавеза и усклађивање стања по књигама са стањем по попису на датум биланса.

10. Други прописи и то: Закон о здравственој заштити, Закон о ученичком и студентском стандарду; Правилник о начину и роковима вршења пописа имовине и обавеза корисника буџетских средстава Републике Србије и усклађивања књиговодственог

стања са стварним стањем, Закон о социјалној заштити, Закон о култури, Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника, Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама и др.

3.3 Предузимање мера

На основу члана 22. Закона о буџетској инспекцији, а у циљу отклањања утврђених незаконитости, субјектима надзора код којих је у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године извршен инспекцијски надзор достављени су записници којима је наложена укупно 21 мера.

Табела бр. 3. Број утврђених незаконитости и неправилности и наложених мера према врсти инспекцијског надзора и према типу корисника јавних средстава

Редни бр.	Инспекцијски надзори у 2023. години, према типу корисника јавних средстава	Број утврђених незаконитости и неправилности	Број наложених мера
1	Редовни надзори	228	19
1.1.	Директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије	116	8
1.2.	Директни и индиректни корисници буџетских средстава АП и ЈЛС	65	3
1.3.	Јавна предузећа, правна лица и други субјекти основани од стране Републике Србије, АП и ЈЛС	7	-
1.4.	Корисници средстава Републичког фонда за здравствено осигурање	30	8
2	Ванредни надзори	247	2
2.1.	Директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије	28	-
2.2.	Директни и индиректни корисници буџетских средстава АП и ЈЛС	72	-
2.3.	Остали корисници јавних средстава	4	-
2.4.	Јавна предузећа, правна лица и други субјекти основани од стране Републике Србије, АП и ЈЛС	61	-
2.5.	Корисници средстава Републичког фонда за здравствено осигурање	81	1
2.6.	Правна лица и други субјекти који не припадају јавном сектору	1	1
Укупно		475	21

Извор: Службене евиденције буџетске инспекције за 2023. годину

Од укупно 190 надзираних субјеката, код 23 субјекта инспекцијског надзора нису утврђене неправилности и незаконитости, док је код 167 субјеката инспекцијског надзора утврђено укупно 475 неправилности и незаконитости и наложена је укупно 21 мера ради отклањања истих. Од укупног броја незаконитости и неправилности, 228 се односе на редовне инспекцијске надзоре, а 247 се односи на ванредне инспекцијске надзоре, док се од укупног броја наложених мера, 19 односи на редовне инспекцијске надзоре, а 2 се односе на ванредне инспекцијске надзоре.

У наставку Извештаја у табели бр. 4. приказане су утврђене незаконитости и неправилности као и Записницима о инспекцијском надзору наложене мере, према надзираним областима.

Табела бр. 4. Утврђене незаконитости и неправилности и наложене мере у инспекцијским надзорима спроведеним у 2023. години, према надзираним областима

Области надзора у инспекцијским надзорима у 2023. години	Незаконитости и неправилности	Наложене мере
Област материјално - финансијског пословања	169	14
Поштовање рокова измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама	57	-
Област плата/зарада, накнада, других примања запослених и запошљавања	11	7
Примена Закона о јавним набавкама и извршења уговора	238	-
Укупно	475	21

Извор: Службене евиденције буџетске инспекције за 2023. годину

Према подацима из табеле закључује се да се највећи број утврђених незаконитости и неправилности односи на примену Закона о јавним набавкама и извршења уговора укупно 238 незаконитости и неправилности или 50% од њиховог укупног броја и на инспекцијске надзоре у области материјално - финансијског пословања укупно 169 неправилности и незаконитости или 35,65% од њиховог укупног броја. Надзором примене Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама утврђено је укупно 57 незаконитости и неправилности или 12,02% од њиховог укупног броја. Надзором плата/зарада, накнада, других примања запослених и запошљавања утврђено је укупно 11 незаконитости и неправилности или 2,33% од њиховог укупног броја.

Према подацима из табеле број 4 може се закључити да се највећи број наложених мера односи на област материјално - финансијског пословања надзираних субјеката, где је наложено укупно 14 мера или 66,70% од њиховог укупног броја док се 7 мера односно

33,30% односи на области обрачуна и исплате плата/зарада, накнада и других примања и област запошљавања.

3.4 Остварени финансијски ефекти у 2023. години

У поступцима инспекцијских надзора у 2023. години, субјектима надзора је записницима о извршеном инспекцијском надзору, наложено да изврше уплату ненаменски и незаконито утрошених новчаних средстава у буџет Републике Србије или буџет локалних самоуправа у укупном износу од 238.215.251,20 динара.

Укупно уплаћена финансијска средства у буџет Републике Србије или буџет јединица локалне самоуправе, у 2023. години износе 61.976.153,27 динара (детаљније приказано у Табели број 5).

Табела бр. 5 Уплаћена финансијска средства у буџет Републике Србије и буџет јединица локалне самоуправе по инспекцијским надзорима из 2023. године

Редни бр.	Тип корисника јавних средстава	Обавеза по наложеним мерама	Извршено-остварен финансијски ефекат надзора	Неизвршено-остаје за уплату
1	Директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије	78.348.986,00	46.975.288,34	31.373.697,73
2	Директни и индиректни корисници буџетских средстава АП и ЈЛС	50.379.600,00	-	50.379.600,00
3	Корисници Републичког фонда за здравствено осигурање	108.742.240,40	13.876.840,15	94.865.400,20
4	Правна лица и други субјекти који не припадају јавном сектору	1.124.024,78	1.124.024,78	-
Укупно		238.215.251,20	61.976.153,27	176.618.697,93

Извор: Службене евиденције буџетске инспекције за 2023. годину

За највећи део неизвршених наложених мера укупног износа од 176.618.697,93 динара, на дан 31. децембар 2023. године није истекао рок за поступање. Имајући у виду наведено, у наредном периоду ће се вршити праћење поступања по наложеним мерама и предузимати даље радње у циљу наплате.

У току 2023. године, на основу наложених мера по надзорима извршеним у 2021. и 2022. години, субјекти су извршили уплате у укупном износу од 125.774.472,73 динара.

4. ТРАЈАЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКИХ НАДЗОРА И ПРИДРЖАВАЊЕ РОКОВА ПРОПИСАНИХ ЗА ПОСТУПАЊЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Трајање инспекцијских надзора у 2023. години је предвиђено налозима за инспекцијски надзор и то у распону од 15 до 60 дана, у зависности од прикупљених и анализираних података о надзираном субјекту и предмету надзора, идентификованим ризицима који могу настати из пословања или поступања надзираног субјеката, временском периоду обухваћеним надзором и других околности од значаја за спровођење конкретног инспекцијског надзора.

Буџетска инспекција Министарства финансија се у свом раду придржавала прописаних рокова за поступање у инспекцијским надзорима. У случајевима када је било потребе да се продужи време за вршење инспекцијског надзора, донети су допунски налози којих је у 2023. години за наведених 190 извршених инспекцијских надзора било укупно 19 (за 13 субјеката инспекцијског надзора). Продужење времена инспекцијског надзора вршено је на образложен писани захтев инспектора, најчешће због истовременог ангажовања на вршењу редовних и ванредних инспекцијских надзора код више субјеката инспекцијског надзора.

5. ПРИМЕДБЕ НА ЗАПИСНИКЕ

До 31. децембра 2023. године на чињенична стања утврђена у Записницима о инспекцијском надзору, субјекти инспекцијског надзора су доставили укупно 24 примедбе на Записник о инспекцијском надзору, на основу којих су буџетски инспектори сачинили 24 Писана одговора на примедбе.

6. ЗАКОНИТОСТИ УПРАВНИХ АКТА ДОНЕТИХ У ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ (донета решења, поднети захтеви за покретање прекршајног поступка, обавештења надлежним органима по завршеним инспекцијским надзорима у 2023. години, број покренутих управних спорова и њихов исход)

Због непоступања по Записником наложеним мерама, које се односе на испуњење финансијске обавезе, буџетска инспекција је у току 2023. године донела 1 решење.

Надлежним прекршајним судовима поднето је 60 захтева за покретање прекршајног поступка, од чега се 10 захтева односи на надзоре из ранијих година. Захтеви за покретање прекршајног поступка против одговорних лица у правном лицу у највећем броју предмета су поднети због постојања основа сумње да је учињен прекршај прописан Законом о буџетском систему, Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама и Законом о јавним набавкама.

7. ИСХОДИ ПОСТУПАЊА ПРАВОСУДНИХ ОРГАНА ПО ЗАХТЕВИМА ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА, ПРИЈАВАМА ЗА ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУП И КРИВИЧНИМ ПРИЈАВАМА КОЈЕ ЈЕ ПОДНЕЛА ИНСПЕКЦИЈА

Одељење Буџетске инспекције је током 2023. године примило укупно 95 пресуда првостепених судова, које се односе на новчане казне правних лица и одговорних лица у правном лицу. Донете пресуде и решења Прекршајног суда се односе и на поднете захтеве за покретање прекршајних поступака по надзорима из ранијих година.

8. ДОНЕТА РЕШЕЊА О ПРИВРЕМЕНОЈ ОБУСТАВИ ПРЕНОСА ПРИПАДАЈУЋЕГ ДЕЛА ПОРЕЗА НА ЗАРАДЕ ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Буџетска инспекција је у периоду од 1. јануара 2023. године до 31. децембра 2023. године, сходно члану 15. став 5. Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, бр. 138/22 и 75/23) обрадила и сачинила укупно 252 Решења о привременој обустави преноса припадајућег дела пореза на зараде јединицама локалне самоуправе у 10.832 случаја.

Наведена решења у складу са законским овлашћењима доноси министар финансија због неизмирених новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама у законом предвиђеном року од стране корисника буџетских средстава јединица локалне самоуправе.

9. ИЗМЕНА НОРМАТИВНОГ ОКВИРА

У 2023. години извршена је измена нормативног оквира тако што је:

- Донет Правилник о облику и начину вршења унутрашње контроле у буџетској инспекцији, објављен у „Службеном гласнику РС” број 6/2023;
- Донет Правилник о изменама Правилника о начину поступања буџетске инспекције у вршењу надзора над спровођењем Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама објављен у „Службеном гласнику РС” број 13/2023;
- Донет Правилник о начину вршења надзора над извршењем уговора о јавним набавкама објављен у „Службеном гласнику РС”, број 110/2023. године, са почетком примене од 1. јануара 2024. године.
- Донета Инструкција о поступању буџетске инспекције у вршењу избора корисника јавних средстава код којих се врши инспекцијски надзор над извршењем уговора о јавним набавкама. Даном почетка примене ове инструкције, престаје да важи Инструкција о поступању буџетске инспекције у вршењу избора корисника јавних средстава код којих се врши инспекцијски надзор над извршењем уговора о јавним набавкама број: 110-00-00469/2022-26 од 29. децембра 2022. године;
- Сачињене измене и допуне Стратешког плана буџетске инспекције Министарства финансија за период од 2021 - 2026. године.

10. МАТЕРИЈАЛНИ, ТЕХНИЧКИ И КАДРОВСКИ РЕСУРСИ

Применом Закона о буџетској инспекцији министарство надлежно за послове финансија је 1. јануара 2023. године од аутономне покрајине и јединица локалних самоуправа преузело запослена лица која су распоређена на радним местима буџетских инспектора, као и права, обавезе, предмете и архиву који су у вези са обављањем послова буџетске инспекције.

Послови инспекцијског надзора од 1. јануара 2023. године се обављају у оквиру Одељења буџетске инспекције које у свом саставу има Одсек за координацију буџетских инспектора и Одсек за представке, процену и управљање ризицима, припрему годишњег плана надзора и административну подршку и извештавање о надзорима.

Одсек за координацију буџетских инспектора чине 5 група и то:

- Група за инспекцијски надзор Београд,

- Група за инспекцијски надзор Нови Сад,
- Група за инспекцијски надзор Крагујевац,
- Група за инспекцијски надзор Ниш и
- Група за инспекцијски надзор по захтевима тужилаштва и надзор над извршењем уговора у јавним набавкама.

У саставу буџетске инспекције систематизована је и Група за нормативне и студијско - аналитичке послове.

У току 2023. године послове инспекцијског надзора обављало је 45 буџетских инспектора.

11. СТРУЧНА УСАВРШАВАЊА КОЈА СУ ПОХАЂАЛИ ИНСПЕКТОРИ, ОДНОСНО СЛУЖБЕНИЦИ ОВЛАШЋЕНИ ЗА ВРШЕЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

Имајући у виду потребе из делокруга и надлежности буџетске инспекције током 2023. године, Решењем број: 153-01-00037/2023-26 од 9. фебруара 2023. године, донет је Посебан програм обуке запослених у Сектору за буџетску инспекцију за 2023. годину.

У току 2023. године одржана је обука из области вештине комуникације која је била подељена у више тематских целина и то: Преференције у размишљању (43 учесника); Вештине комуникације (43 учесника), Етика у послу (43 учесника), Тимски дух (34 учесника), Како креирати атмосферу за сарадњу (34 учесника), Питања и одговори - унапређење комуникације са субјектима инспекцијског надзора (34 учесника), Управљање састанцима (40 учесника) и Вештине преговарања (40 учесника).

Такође, из области јавних набавки, а у оквиру Пројекта за унапређење јавних набавки USAID-а, за запослене у буџетској инспекцији одржане су следеће обуке: Примена методологије за одабир јавних набавки за инспекцијски надзор на основу процене ризика (6 учесника), Мониторинг поступака јавних набавки (3 учесника) и Контрола извршења уговора о јавним набавкама (8 учесника).

Из области финансијско-материјалног пословања, а у оквиру Пројекта Министарства финансија за коришћење система за електронско фактурисање, спроведена је обука на тему Примена система електронских фактура (10 учесника).

У оквиру пројекта „Обука за државну службу за 21. век у Републици Србији”, односно програма обука „Стратешко лидерство за квалитет у јавној управи” спроведене су обуке руководилаца из области управљања квалитетом. Број учесника обука по тематским целинама из напред наведеног програма је: Управљање пројектима, променама и иновацијама у јавној управи (4 учесника), Менаџмент квалитета у јавној управи (4 учесника) и Cost-benefit анализа (3 учесника).

Циљ похађања обука је био стицање/унапређење знања и вештина запослених из наведених области како би се унапредио квалитет рада запослених у буџетској инспекцији.

У наредном периоду у плану је унапређење функционалности рада буџетске инспекције, усавршавањем буџетских инспектора и других запослених у буџетској инспекцији спровођењем континуиране едукације, а све у циљу ефикасног вршења инспекцијског надзора.

12. НИВО КООРДИНАЦИЈЕ БУЏЕТСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ СА ДРУГИМ ИНСПЕКЦИЈАМА

Током 2023. године координација буџетске инспекције са другим инспекцијама, обављала се кроз:

- уступање представки од стране других инспекција Министарству финансија из надлежности буџетске инспекције;
- прослеђивање представки на даљу надлежност и поступање другим инспекцијама с обзиром на садржину представке (Координационој комисији за инспекцијски надзор Републике Србије, Канцеларији за јавне набавке, инспекцији рада, просветној инспекцији и други);
- координацију и унапређење инспекцијског надзора у одређеној области, разменом искустава, давањем предлога и указивањем на незаконитости и неправилности из надлежности буџетске инспекције (просветна инспекција, инспекција рада и други...).

13. ПРЕДУЗЕТЕ МЕРЕ У ЦИЉУ ПОТПУНОСТИ И АЖУРНОСТИ ПОДАТАКА У ИНФОРМАЦИОНОМ СИСТЕМУ

Буџетска инспекција у свом раду, почев од 1. августа 2019. године, користи јединствени функционални софтвер е-Инспектор који служи за вођење Евиденција о инспекцијском надзору и Регистар података о инспекцијском надзору, сагласно одредбама члана 43. Закона о инспекцијском надзору. Систем еИнспектор омогућава припрему електронских докумената у области инспекцијског надзора и електронско управљање документима, предметима и процесима. Применом овог информационог система, обезбеђена је боља координација и комуникација са осталим инспекцијама, правосудним органима, као и приступ базама података вођених од стране овлашћених тела, органа и др.

Током 2023. године у апликативни софтвер е-Инспектор унете су нове контролне листе буџетске инспекције, ажуриране су постојеће контролне листе као и електронска база прописа које у свом раду примењује буџетска инспекција. Такође, испред буџетске инспекције једно лице присуствовало је састанку у вези са пријављеним поступцима у Каталогу поступака и начина на којим је потребно извршити допуну и правилну класификацију поступака у вези са радом надлежних инспекција.

14. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

14.1 Поступање по представкама

У оквиру својих надлежности буџетска инспекција разматра представке грађана, државних и других органа, институција и удружења у вези сазнања и сумњи о неправилностима и незаконитостима у поступању и коришћењу буџетских, односно јавних средстава.

У току 2023. године примљено је укупно 198 представки. Одсек за представке извршио је процену ризика за све пристигле представке, осим за оне које нису у надлежности буџетске инспекције у ком случају се врши прослеђивање другим надлежним органима (укупно 25% или 49 представки од укупно пристиглих представки) и представке које се односе на субјекте код којих је надзор у току.

Извршеном проценом ризика утврђена је следећа структура представки према степену ризика:

Табела бр. 6. Процењени степен ризика по представкама у 2023. години

Квалитативни опис ризика	% учешћа
Незнатан	19%
Низак	16%
Средњи	35%
Висок	5%
Критичан	-

Извор: Службене евиденције буџетске инспекције за 2023. годину

14.2 Извештавање у вези са документима јавних политика

Буџетска инспекција као организациона јединица у Министарству финансија задужена је за праћење и учествовање у Преговарачком поглављу 32 - Финансијски надзор.

У току 2023. године припремљен је извештај у вези са испуњавањем мерила за затварање Преговарачког поглавља 32 - Финансијски надзор у делу који се односи на буџетску инспекцију.

Вршено је извештавање у вези са Стратегијом реформе јавне управе у Републици Србији 2021-2030. и Програмом реформе управљања јавним финансијама 2021-2025. из надлежности буџетске инспекције за период од јануара до децембра 2022. године.

Вршене су и измене и допуне Програма реформе управљања јавним финансијама за период 2021-2025. године, које се односе на период 2023 – 2025. године у делу који се односи на буџетску инспекцију.

Током 2023. године припремани су и други извештаји: прилози за Годишњи извештај Европске комисије о Србији за 2022. годину, Извештај за буџетску инспекцију у вези са напретком у погледу функционисања буџетске инспекције за састанак Пододбора за економска и финансијска питања и статистику, квартални извештаји о спровођењу планираних мера и активности у погледу успостављања или јачања институционалних и административних капацитета буџетске инспекције из Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније – НПАА за поглавље 32 - Финансијски надзор.

15. ЗАКЉУЧАК

Буџетска инспекција Министарства финансија се у великој мери укључила у свеобухватни систем реформских мера у области финансијског надзора коришћења буџетских, односно јавних средстава.

Важно је истаћи да је буџетска инспекција Министарства финансија у 2023. години, реализовала 100% Програм рада, који је донет од стране министра надлежног за послове финансија.

Поред надзора планираних Програмом рада буџетски инспектори су током 2023. године извршили и додатне ванредне инспекцијске надзоре по захтеву министра надлежног за послове финансиј. На тај начин премашен је укупан број извршених инспекцијских надзора који је утврђен Програмом рада, чиме је извршено 345% у односу на планирани број надзора.

Буџетска инспекција ће и даље кроз свој рад доприносити повећању одговорности у финансијском управљању буџетским - јавним средствима и испуњењу друштвене, економске, социјалне и развојне функције буџета.